

ПРЕПОРЪКИ ЗА ПОДОБРЯВАНЕ НА ГРАЖДАНСКОТО УЧАСТИЕ ПРИ ФОРМУЛИРАНЕ, ИЗПЪЛНЕНИЕ И МОНИТОРИНГ НА ПОЛИТИКИТЕ В СФЕРАТА НА КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТТА И ИНОВАЦИИТЕ

Проблеми и препоръки, общи за всички форми на партньорство

ПРЕПОРЪКИ КЪМ ПУБЛИЧНАТА АДМИНИСТРАЦИЯ

Най-важните проблеми и ограничения, сериозно затрудняващи ефективното партньорство на национално ниво между публичния и гражданския сектор, могат да бъдат обособени в следните области:

- **Неефективно сътрудничество и взаимодействие** на публичните органи със структурите на гражданското общество, СИП и бизнеса в процесите на формулиране и изпълнение на политиките по конкурентоспособност и иновации.
- **Мониторингът и оценката на изпълнението на политики и програми е относително слаб**, като системите и процедурите за оценка и мониторинг на провежданите политики и програми не се използват по начин, който да доведе до повишаване на ефективността от публичните действия.
- **Недостатъчно ниво на прозрачност и публичност** в дейността на държавната администрация.
- **Необосновани административни решения**, които водят до оплаквания, жалби и съдебни процедури и следва да се намалят драстично.

С оглед на така описаните проблеми и предизвикателства, могат да бъдат формулирани следните препоръки за подобряване на качеството и ефективността на партньорствата между публичната администрация и представителите на гражданския сектор, СИП и бизнеса.

Проблем №1: Неефективно сътрудничество и взаимодействие на публичните органи със структурите на гражданското общество, СИП и бизнеса в процесите на формулиране и изпълнение на политиките по конкурентоспособност и иновации.

Препоръки

- Неефективното сътрудничество и взаимодействие на публичната администрация със структурите на гражданското общество, СИП и бизнеса се изразява до голяма степен в **липсата на ясни и недвусмислени механизми за партньорство на оперативното ниво**. Тези ограничения могат да бъдат преодоляни по следните начини:
  - Въвеждане на единни, съгласувани и предварително приети **критерии и механизми за определяне на представители на гражданския сектор, СИП и бизнеса** в различните консултативни и съгласувателни структури. Неясните правила и празноти за това кой и при какви условия може да участва в рамките на консултативните органи, поставят под въпрос прозрачността при определяне на участниците от страна на гражданското общество, както и тяхната представителност и легитимност. Поради това, за да могат изградените партньорства да се класифицират като достъпен и ефективен механизъм за гражданско участие, е необходимо включването в тях на максимален брой заинтересовани страни.
  - Критериите и механизмите за включване на граждански представители от страна на НПО, СИП и бизнеса следва да балансират нуждата да се привличат за участие в партньорството организации с необходимата експертност в областта на икономическите политики, конкурентоспособността и иновациите, като следва да осигурят максимален достъп на всички заинтересовани лица. Това може успешно да бъде постигнато чрез **приемането на единни стандарти за включване на представители на гражданското общество, СИП и бизнеса** в подобни консултативни форми на гражданско участие.

В тази връзка предлагаме приемането чрез подказан законен нормативен акт на унифицирана **Методика за идентификация на заинтересованите страни при прилагане принципа на партньорство в процеса на планиране и програмиране, изпълнение, мониторинг и оценка на политиките и програмите в сферата на конкурентоспособността и иновациите**. Ако бъде преценена за подходяща, тази Методика би могла да бъде възприета и да се прилага съответно по отношение на формирането на всички партньорски органи в сферата на публичните политики въобще. (Проектът на Методика е представен на стр. 14-22.)
  - С оглед гарантиране на легитимността на приетите управленски решения, е необходимо **броят на членовете от страна на гражданското общество, СИП и бизнеса да бъде съотносим с броя на местата, определени за представители на държавата** в различните консултативни и съгласувателни органи, т.е. да е поне равен на тях. Това решение би осигурило реална тежест на участието на НПО, СИП и бизнеса при обсъждане и приемане на политики и вземане на решения в рамките на съответната консултативна процедура, а не обезмислянето му,

особено в случаите, при които решенията си взимат с гласуване и формиране на мнозинства.

- В правилата за работа на различните консултативни структури, следва да се въведе **общото изискване за мотивиране на отказа от страна на администрацията да се съобрази с получените становища, мнения и препоръки** от страна на гражданския сектор, СИП и бизнеса в процесите на обществено обсъждане на политики и програми.
- Преди провеждане на заседание на даден консултативен или съвещателен орган, администрацията следва задължително да изпрати на всички заинтересовани страни съответната консултативна документация, като **предостави достатъчно време за самостоятелно проучване и запознаване с нея на представителите на гражданския сектор, СИП и бизнеса.**
- С оглед повишаване на ефективността и добавената стойност от сътрудничеството с гражданския сектор, СИП и бизнеса, е необходимо **приемането на гаранции на национално ниво, че провежданите обществени консултации са действително консултативни/съгласувателни, а не чисто информативни.** По този начин ще бъде преодоляна негативната практика администрацията да решава самостоятелно всички по-важни въпроси, свързани с формулирането, изпълнението и мониторинга на политиките по конкурентоспособност и иновации, докато диалога с гражданското общество, социалните партньори и бизнеса се използва просто като „фасада“ за легитимиране на вече взетите управленски решения.
- **Ефективното включване на представителите на бизнеса и на социалните партньори на възможно най-ранен етап от процеса на планиране и програмиране на финансиращите схеми с насоченост към предприятията,** ще доведе до съществено подобряване на качеството на изработваните схеми и процедури, така че те да отговарят максимално на приоритетите и потребностите на потенциалните бенефициенти от страна на бизнеса. По този начин ще бъдат преодоляни и настоящите проблеми и ограничения, свързани с формулирането на неясни и неадекватни критерии за подбор на проектите, както и излишно усложнените и силно бюрократизирани процедури за кандидатстване, които объркват и демотивират потенциалните бенефициенти.
- **Различните форми за взаимодействие между представителите на гражданското общество и другите заинтересовани страни и администрацията следва да се основават на детайлно регламентирани правила, касаещи избягването на конфликт на интереси, особено относно участието на представителите на бизнеса.** Съществуващите сега правила за работа на различните формати на взаимодействие, напр. правилата на работа на Комитетите за наблюдение на оперативните програми, възпроизвеждат бланково изискванията на Регламента за общоприложимите разпоредби (РОПР) № 1303/2013, на Финансовия регламент № 2018/1046 относно

конфликта на интереси и на Делегирания регламент № 240/2014 относно Европейски кодекс на поведение за партньорство в рамките на ЕСИФ, без да диференцират специфичните изисквания за предотвратяването на конфликта на интереси в различните формати на взаимодействие и форми на участие на представителите на гражданското общество и бизнеса при формулирането и изпълнението на политиките в областта на конкурентоспособността и иновациите. В някои случаи, поради прилагането на твърде формалистичен подход от страна на администрацията, това напр. води до практическа невъзможност за реално участие на представителите на бизнеса и други заинтересовани страни във вземането на решения, напр. гласуване в Комитетите за наблюдение, по критериите за подбор на операции, насочени пряко към бизнеса, както и практическа невъзможност за участието на представителите на бизнеса в подготовката на покани за представяне на проектни предложения (схеми за безвъзмездна помощ), насочени пряко към предприятията. В тази връзка следва да бъде въведен ясен регламент, който като предотвратява реалния конфликт на интереси на представителите на бизнеса и другите заинтересовани страни, като същевременно им дава реална възможност на участват в подготовката и вземането на решения по интервенциите, пряко насочени към бизнеса, тъй като това участие е важен фактор за формулирането на адекватни операции в подкрепа на бизнеса, съответстващи в пълна степен на неговите потребности.

Проблем №2: Мониторингът и оценката на изпълнението на политики и програми е относително слаб, като системите и процедурите за оценка и мониторинг на провежданите политики и програми не се използват по начин, който да доведе до повишаване на ефективността от публичните действия.

Препоръки:

- Съществуващите проблеми и ограничения във връзка с **неефективността на провеждания мониторинг и оценка на публичните политики и програми** в сферата на конкурентоспособността и иновациите могат да бъдат преодолени по следните начини:
  - Полагане на непрекъснати усилия за **изграждане и поддържане на изградения административен капацитет** чрез предоставяне на своевременни тренинги и обучения на публичния сектор по теми, свързани с възможностите на мониторинга/оценката, запознаване с различните количествени и качествени методи за изследване и анализ, на силните и слабите страни и възможни ограничения на прилаганите методи за оценка на публичните политики и програми.

- **Осигуряване на необходимите разумни срокове** за качествено осъществяване на мониторинга/оценката на публичните политики и програми. Според анализи на Световната банка стандартният необходим срок за това е няколко месеца (обикновено от 3 до 6 месеца), въпреки че някои оценки могат да бъдат по-кратки или значително по-продължителни (от 6 до 12 месеца).
- Осигуряване на администрацията с необходимите **човешки, технически и финансови ресурси** за целите на осъществяването на качествен мониторинг и оценка на провежданите политики и програми.
- Предоставяне на своевременни **обучения и тренинги на публичния сектор за партньорство и съвместна работа с ключовите заинтересовани страни и целеви групи,**
- **Реално включване на ключовите заинтересовани страни в мониторинга и оценката на публичните политики и програми.** Практиката показва, че от успешното ангажиране на целевите групи и основни заинтересовани страни, пряко зависи и успехът на провеждания мониторинг и оценка на публични политики и програми.

Проблем №3: Недостатъчно ниво на прозрачност и публичност в дейността на държавната администрация.

Препоръки:

- Липсата на достатъчно ниво на публичност и прозрачност в дейността на публичната администрация, както и в състава и действията на различните консултативни структури е също изключително важен проблем. Неинформирането на обществеността относно това какви решения са били взети, кои представители на гражданското общество са изразили особено мнение или несъгласие, както и какъв е крайният резултат от проведените партньорски консултации, намалява доверието и поставя под съмнение целта на включването на гражданските представители, СИП и бизнеса в процесите на консултации. Това ограничение може да бъде преодоляно по следните начини:
  - Приемане на **единни за цялата администрация стандарти за осигуряване на публичност и прозрачност**, както относно състава и дейността на различните консултативни органи с гражданско участие, така и за резултатите от участието на партньорите в тях (получени становища, мнения и препоръки, начин на гласуване по ключови въпроси и др.). Общите стандарти следва да предвиждат споделен ангажимент между публичната администрация и гражданските структури, СИП и бизнеса за информиране на обществеността.
  - Предварително задължително **публикуване на дневния ред на заседанията** на всички консултативни структури, както и на проведените гласувания и

периодична информация относно напредъка по дискутираните теми и проблеми, взетите общи решения и приетите становища, изготвени с участието на гражданския сектор.

Проблем №4: Необоснованите административни решения, които водят до оплаквания, жалби и съдебни процедури и следва да се намалят драстично.

Препоръки:

- Един от сериозните проблеми пред партньорството при формулирането, изпълнението и мониторинга на политиките и програмите в областта на конкурентоспособността и иновациите е **приемането на необосновани административни решения от страна на публичните органи на национално ниво**, които силно затормозяват изпълнението на взетите управленски решения и водят до оплаквания, жалби и съдебни процедури от страна на недоволните заинтересовани страни и бенефициенти. Тези проблеми могат да бъдат силно редуцирани по следните начини:
  - Приемане на **единни за цялата администрация стандарти за осигуряване на публичност и прозрачност** на дейността и решенията на администрацията, в т.ч. и относно състава и приетите решения от страна на различните консултативни органи с гражданско участие.
  - Предоставяне на **навременна обратна връзка** на всички заинтересовани страни относно резултатите от работата на консултативните органи с гражданско участие, в това число относно мотивите на администрацията за приемане или отхвърляне на отправените от гражданския сектор, СИП и бизнеса предложения и становища.
  - Полагане на усилия за включването на **максимално широк кръг от заинтересовани страни колкото е възможно по-рано в процесите на планиране и програмиране на публичните политики и програми**. Това ще осигури ангажираността и сътрудничеството на съответните партньори, ще увеличи доверието в администрацията и в провежданите от нея политики и съществено ще намали недоволството и неудовлетвореността сред партньорите, чиито гледни точки, мнения и препоръки ще бъдат чути и взети предвид.

ПРЕПОРЪКИ КЪМ ПРЕСТАВИТЕЛИТЕ НА ГРАЖДАНСКИЯ СЕКТОР, СИП И БИЗНЕСА

Въз основа на ситуационния анализ и проучване на добри европейски практики в сферата на партньорството с публичния сектор, се очертават следните **основни проблемни области и предизвикателства**, стоящи пред ефективното участие на

представителите на гражданския сектор, социално-икономическите партньори, браншовите асоциации и камари на бизнеса при изработването, изпълнението, мониторинга и оценката на политики в сферата на конкурентоспособността и иновациите:

- Липса на достатъчни ресурси (човешки, финансови и времеви), необходими за създаването и поддържането на дългосрочни партньорства с публичния сектор.
- Липса на необходимите знания, умения и организационен капацитет за създаване и управление на ефективни партньорства.
- Липса на съгласуваност и единност на целите, приоритетите и действията на гражданския сектор в процеса на партньорство, което подкопава неговите позиции и качеството на постигнатите резултати.
- Липса на достатъчна мотивация и ангажираност за активно гражданско участие и поддържане на дългосрочни партньорства с администрацията.
- Тясно-специфичните организационни, политически или бизнес интереси на отделни участници в партньорството, често изместват фокуса от по-глобалната картина на комплексните предизвикателства, пред които е изправена българската икономика.

С оглед на така посочените проблеми, могат да бъдат формулирани следните препоръки за тяхното неутрализиране и подобряване на качеството и ефективността на партньорствата между гражданския сектор и публичната администрация.

Проблем №1: Липса на достатъчни ресурси (човешки, финансови и времеви), необходими за създаването и поддържането на дългосрочни партньорства с публичния сектор

Препоръки:

- Недостигът на **човешки ресурси** в процеса на участие на гражданския сектор при формулирането, изпълнението и мониторинга на политиките в сферата на конкурентоспособността и иновациите, може да бъде преодолян чрез наемането на специален координатор на пълен работен ден, който да бъде пряко отговорен за изграждането и поддържането на партньорствата с публичния сектор. Организацията, за които това е практически непосилно (напр. НПО с ограничен бюджет), могат да се кооперират помежду си, като координаторът на една от организациите отговаря за поддържането на партньорства и изразяването на граждански позиции от името и на останалите организации – партньори.
- Недостигът на **финансови ресурси** може да бъде преодолян чрез активното търсене и идентифициране на подходящи възможности за допълнително финансиране на гражданския сектор (от държавни и общински фондове, оперативни програми, чуждестранни фондации, бизнес спонсори и др.), подкрепящи инициативите на

гражданския сектор и ефективното гражданско участие при формулирането на политики и вземането на решения, както и чрез предоставянето на собствени продукти и услуги от страна на гражданските организации на свободния пазар (обучения, изследвания, проучвания, експертни консултации и др.)

- Недостигът на **времеви ресурс** може да бъде преодолян чрез по-ефективно управление на времето от страна на гражданския сектор, СИП и бизнеса, което включва: предвиждане на достатъчно време за първоначално проучване на разглежданите теми и планиране на участието, както и за координиране и съгласуване на изготвените становища, приоритети и планираните действия и с други заинтересовани страни, представители на сектора.

Проблем №2: Липса на необходимите знания, умения и организационен капацитет за създаване и управление на ефективни партньорства

Препоръки:

- **Значителната липса на знания, умения и опит при работата в партньорство с публичния сектор** е налице при много от представителите на гражданския сектор и някои от организациите на бизнеса. Това препятствие пред ефективното гражданско участие може да бъде преодоляно чрез постоянното планиране и инвестиране във възможности за учене, развитие и изграждане на капацитет, включително:
  - Провеждане на практически ориентирани **семинари, обучения и кръгли маси** по гражданско участие, с кратка продължителност и съобразени със специфичните нужди на участващите граждански организации.
  - Осигуряване на **непрекъснат диалог и обмен на информация и добри практики** за гражданско участие между различните заинтересовани страни (НПО, СИП и организациите на бизнеса).
  - Осигуряване на възможности за **наставничество, менторство и трансфер на знания** от повече към по-малко опитните партньори в процесите на гражданско участие.

Проблем № 3: Липса на съгласуваност и единност на целите, приоритетите и действията на гражданския сектор в процеса на партньорство

Препоръки:

- **Предварителното планиране и координация на гражданското участие от страна на партньорите** (НПО, СИП и бизнеса), спомага изразените от тях позиции, мнения и гледни точки да бъдат по-ефективни, мотивирани и съгласувани, което им придава значително по-голяма тежест и представителност, като администрацията не може лесно да ги дискредитира или игнорира при вземането на управленски решения.

- Като се има предвид, че партньорите от гражданския сектор, СИП и бизнеса често имат собствени организационни или бизнес цели и интереси, е изключително важно още на **етапа на планиране на участието да се определят целите и приоритетите на партньорството** като цяло. Добра отправна точка за постигане на това е дефинирането на споделения проблем, който трябва да бъде решен. Ако целите и приоритетите могат да бъдат пряко свързани с интересите на всеки отделен партньор, то това ще осигури допълнителен стимул за партньорство и съгласуваност на действията, тъй като партньорите могат да видят изрично как ще се възползват от тях.
- Общ проблем пред ефективното участие на гражданския сектор е липсата на съгласие относно **ролята и отговорностите** на всеки партньор още в самото начало. Ако този важен въпрос не е бил уточнен, то тогава съществува риск от възникване на конфликти и разногласия между различните организации, които представляват сериозна пречка пред ефективното гражданско участие.
- Както стратегическите, така и оперативните аспекти на партньорството и ефективното гражданско участие изискват **ежедневна комуникация, координация и силно управление**.

Проблем №4: Липса на достатъчна мотивация и ангажираност за активно гражданско участие и поддържане на дългосрочни партньорства с администрацията

Препоръки:

- Наличието на **мотивация и дългосрочна ангажираност** за активно гражданско участие сред партньорите от гражданския сектор, СИП и организациите на бизнеса, са сред ключовите изисквания за ефективност на партньорството и постигане на устойчиви резултати в дългосрочен план. Някои от възможностите за мобилизиране и ангажиране на гражданския сектор в процесите на вземане на политически решения включват:
  - Заинтересованите организации следва да изискват от администрацията да **бъдат включени в дискусиите на възможно най-ранен етап**, когато тяхното участие би имало най-голям ефект върху изработваните политики и вземаните управленски решения.
  - Гражданският сектор, СИП и бизнеса следва постоянно да **изисква от публичния сектор своевременна обратна връзка** относно постигнатия напредък по дискутираните теми и проблеми, както и мотивирани становища относно това кои от предложенията на партньорите са били приети или отхвърлени и поради какви причини.
  - Заинтересованите граждански организации, СИП и бизнеса следва да настояват пред публичния сектор за **приемане на единни национални правила и стандарти за осигуряване на публичност и прозрачност на взетите управленски решения** в

различните консултативни и съгласувателни органи (в т.ч. относно приноса и резултатите от участието на представителите на гражданския сектор, СИП и бизнеса в тях – представени становища, изразени мнения, начин на гласуване по разискваните въпроси и др.). Единствено чрез повишване на прозрачността може да бъде повишено доверието в различните консултативни органи и респективно, да бъде повишено гражданското участие и ангажираността на партньорите (НПО, СИП и бизнеса).

Проблем №5: Тясно-специфични организационни, политически или бизнес интереси на отделни участници в партньорството, често изместват фокуса от по-глобалната картина на комплексните предизвикателства, пред които е изправена българската икономика

Препоръки:

- Намесата на тясно-специфични организационни, политически или бизнес интереси в процесите на гражданско участие и партньорство могат да бъдат неутрализирани до известна степен по следните начини:
  - Още на етапа на планиране на участието целите и интересите на различните граждански организации, СИП и бизнеса следва да бъдат взети предвид, като е изключително важно на този етап да се **формулират целите и приоритетите на партньорството като цяло**. Това може да се постигне чрез определянето на общия за всички партньори проблем, който се нуждае от колективното им участие, за да бъде успешно разрешен. Допълнителен стимул за партньорство и координиране на съвместните действия ще има и успешното обвързване на целите и приоритетите на партньорството с индивидуалните цели и интереси на всеки отделен участник в него.
  - Постигането на споделено разбиране и съгласие относно **ролята и отговорностите** на всяка от участващите граждански организации, СИП и бизнеса допълнително ще намали възможните конфликтни точки и противоречия между партньорите.
  - **Ежедневната комуникация, координация и управление** на партньорството ще осигурят необходимото изглаждане на различията и постигане на по-добро взаимно разбиране между участващите в него организации.

Препоръка № 1: Прилагане на унифицирани правила за определяне на заинтересованите страни и за излъчване на техни представители в консултативните съвети в областта на икономическото развитие, работните групи и комитетите за наблюдение по оперативните програми в областта на конкурентоспособността и иновациите

Идентифицирани проблеми и препоръки относно процеса на идентифициране на заинтересовани страни

Основните изводи и заключения относно действащите правила (публични и неофициални), прилагани от компетентните органи в процеса на идентифициране на заинтересовани групи и предизвикателствата пред ефективното им включване в консултативните съвети в областта на икономическото развитие, работните групи и комитетите за наблюдение по оперативните програми в областта на конкурентоспособността и иновациите, могат да бъдат обобщени в следните направления:

- използват се бланкови изисквания заложи в Закона за администрацията, ПМС № 142/2019 и ПМС № 79/2014, без да се доразвият в пълни вътрешни правила за прилагане от съответните органи;
- част от процедурите и правила за избор са непублични, ако в действителност съществуват подобни вътрешни правила за прилагащият публичните политики и програми орган;
- не е формулирано нормативно изискване за предварително разкриване на активни заинтересовани страни и тяхното ангажиране в процеса на формиране на политики и програми и последващото им изпълнение и оценка включително чрез активно информирание от страна на съответния публичен орган;
- не са изведени детайлни принципи за определяне на заинтересованите страни. Броят на организациите, с които администрацията работи в повечето случаи е силно ограничен и много групи или интереси не са представени в тях;
- прилагащият орган не е активен в разпространението на информацията относно стартирала процедура за избор на ЮЛНЦ за представители в съвети, работни групи и комитети за наблюдение с което значително се ограничава възможността за участие на активни заинтересовани страни с познания и опит в съответната сфера на действие;
- медиите не се възприемат като заинтересовани страни като не се обръща достатъчно внимание на представяните на медиите материали с което публичността се компрометира;
- избраните партньори не могат да бъдат определени като най-представителните за съответните заинтересовани страни поради липса на ясни процедури за избор;

- предоставена е възможност да се включват участниците при доста всеобхватни критерии;
- процедурите за подбор не могат да бъдат определени еднозначно като прозрачни с оглед липсата на публичен доклад от оценката на заявленията за включване което остава впечатление за предопределяне на избора въз основа на неясни предпочитания на ръководителите на административните звена;
- работните групи и комитетите включват представляващи гражданското общество, включително екологични партньори, общностни и доброволчески организации, но не е ясно до колко са партньорите които са значително повлияни или засегнати от прилагането на Споразумението за партньорство и оперативните програми с оглед на бланковите критерии за включване;
- активното участие в работните групи и комитети за наблюдение на партньорите е ограничено в резултат на незначителното представителство което имат и в голямата си степен неефективно могат да се противопоставят на решенията подготвени предварително от администрацията.

С оглед на така описаните и систематизирани проблеми могат да се изведат следните

Препоръки за подобряване на качеството и ефективността на партньорствата в икономическите консултативни съвети и комитетите за наблюдение

- всеки компетентен орган, който провежда публични политики в сферата на конкурентоспособността и иновациите, следва да разполага със списък на заинтересованите от реализацията на политиките на съответния орган обществени групи. Списъкът следва да съдържа и информация за връзка с електронна поща и телефон;
- процесите на избор на заинтересовани страни за партньорство следва да бъдат организирани така че да бъдат с отворен достъп за всички лица и организации, които проявяват интерес към конкретните политики и програми, независимо дали са предварително декларирали своя интерес и включени в списъка за комуникация;
- правоприлагащият орган следва да е активен в повишаване информираността на обществеността относно стартирала процедура за избор на представители на ЮЛНЦ;
- с оглед оптимизация на партньорството, следва да се определят предварително критерии и основополагащи принципи въз основа на които администрацията да определя заинтересованите страни. Такива могат да бъдат наличието на техническа или специализирана експертиза, професионален опит (както на организацията така също и на неговият номиниран представител), човешки капитал и представителност;
- задължително условие е търсенето на баланс в представителството по различни признаци или групи. В критериите за определяне на заинтересованите страни следва да се предвижда участието и на по-малките организации;
- медиите следва да бъдат припознати като заинтересовани страни;

- осигуряване на обратна връзка към заинтересованите страни относно процеса по идентификацията и публичност на процеса на избор. Информирането е признак за откритост и прозрачност на процедурата по избор и повишава доверието на заинтересованите страни и обществеността в процеса на формулиране и изпълнение на политиките и програмите в сферата на конкурентоспособността и иновациите.

Възможно решение за изпълнение на горните препоръки би било да се приеме и официализира под формата на нормативен акт (приложение към нормативен акт) **подходяща методика за идентификация на заинтересованите страни при прилагане принципа на партньорство** в процеса на планиране и програмиране, изпълнение, мониторинг и оценка на публичните политики и програми в сферата на конкурентоспособността и иновациите, отговаря на изложените по-горе препоръки. Това решение изисква активното участие от страна на публичният сектор в задълбочена оценка на ЮЛНЦ и избиране на представители му в различните съвети, работни групи и комитети за наблюдение въз основа на задълбочен анализ.

В тази връзка отчитайки европейското изискване, националния контекст и правна рамка на страните членки да е водещо, предлагаме придържане към процедурата представена в приложение II към Постановление № 79 на МС от 10.04.2014 г., като допълнително бъде разработена „**Методика за идентификация на заинтересованите страни при прилагане принципа на партньорство в процеса на планиране и програмиране, изпълнение, мониторинг и оценка на политиките и програмите в сферата на конкурентоспособността и иновациите**“, като същата би могла да бъде приета като част и интернирана във вътрешните правила за работа на Министерството на икономиката, вкл. Управляващия орган на Оперативна програма „Иновации и конкурентоспособност“ и Министерството на образованието и науката, вкл. Управляващия орган на Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“, за да се прилага съответно по отношение на всички съществуващи партньорски органи към тези министерства и техните специализирани структури.

Чрез Методиката:

- се предоставя възможност на всеки компетентен орган, който провежда публични политики в сферата на конкурентоспособността и иновациите да разполага със списък на заинтересованите от реализацията на политиките на съответния орган обществени групи включително с информация за директна връзка по електронна поща и телефон;
- процесът на избор на заинтересовани страни за партньорство се отворя за достъп до всички лица и организации, които проявяват интерес към конкретните политики и програми, независимо дали са предварително декларирали своя интерес и включени в списъка за комуникация;
- се предоставя възможност на правоприлагащият орган да бъде проактивен в повишаване информираността на обществеността относно стартирала процедура за избор на представители на ЮЛНЦ;

- се определят предварително критерии и основополагащи принципи въз основа на които администрацията да избира най-представителните членове на различните групи заинтересованите страни;
- се осигурява обратна връзка към заинтересованите страни относно процеса по идентификацията и публичност на процеса за повишаване доверието на обществеността в процеса на формулиране и изпълнение на политиките и програмите в сферата на конкурентоспособността и иновациите.

Проект на Методика

Проект!

Методика за идентифициране на заинтересованите страни при прилагане принципа на партньорство в процеса на планиране и програмиране, изпълнение, мониторинг и оценка на публичните политики и програми в сферата на конкурентоспособността и иновациите

Раздел I. Общи положения

Чл. 1. (1) Тази методика урежда общите положения за определяне на заинтересованите страни при прилагане принципа на партньорство в процеса на планиране и програмиране, изпълнение, мониторинг и оценка на публичните политики и програми в сферата на конкурентоспособността и иновациите за определяне на представители на юридически лица с нестопанска цел (ЮЛНЦ) в консултативни съвети и комитети за наблюдение, в чийто състав е предвидено участие на представители на граждански организации.

(2) В изпълнение на принципа на партньорство представители на граждански организации могат да бъдат избрани в качеството им на:

1. представители на организации работещи в сферата на равенството между мъжете и жените, недискриминацията и равните възможности;
2. представители на работещи в сферата на социалното включване и интегрирането на маргинализираните групи;
3. представители на екологични организации;
4. представители на работещи в сферата на образованието, науката и културата;
5. представители на ЮЛНЦ за общественополезна дейност, имащи отношение към мерките попадащи във обхвата на съответната политика или програма.

(3) Съгласно методиката, организации имащи отношение към мерките попадащи във обхвата на съответната политика или програма така наречени заинтересовани страни могат да бъдат:

1. тези, чиито интереси са засегнати от нормативния акт/политиката или чиито дейности оказват силен ефект върху тях, включително организирани интереси, индивиди и заинтересовани страни в други държави;

2. тези, които притежават необходимата информация, ресурси и компетентност за извършване на оценка на въздействието, формулиране на политики и тяхното изпълнение;

3. тези, които контролират съответните инструменти по прилагането.

Чл. 2 (1) В съответствие с акта за създаването на съответния консултативен съвет и/или комитет за наблюдение, представителите на ЮЛНЦ могат да бъдат избирани за членове с право на глас и/или наблюдатели със съвещателен глас.

(2) Задължително с право на глас в комитети за наблюдение по програмите финансирани със средства от ЕСИФ се включват представители на:

1. организации работещи в сферата на равенството между мъжете и жените, недискриминацията и равните възможности;

2. работещи в сферата на социалното включване и интегрирането на маргинализираните групи;

3. екологични организации;

4. работещи в сферата на образованието, науката и културата;

(3) Препоръчително е включването на представителите на ЮЛНЦ за общественополезна дейност, имащи отношение към мерките, които попадат в обхвата на публичните политики и програми в сферата на конкурентоспособността и иновациите да бъдат включвани с право на глас в консултативните съвети и комитети за наблюдение.

(4) Представителите на ЮЛНЦ избрани за членове на консултативните съвети и/или комитети за наблюдение в обхвата на публичните политики и програми в сферата на конкурентоспособността и иновациите не получават възнаграждение за участията си в тях.

Чл. 3. (1) ЮЛНЦ, които имат отношение към дейността на консултативните съвети и/или комитети за наблюдение в обхвата на публичните политики и програми в сферата на конкурентоспособността и иновациите, в чийто състав е предвидено участие на представители на граждански организации, заявят своя интерес до неговия председател или ръководителят на административното звено определено за управляващ орган на съответната програма, като представят информация за връзка с електронна поща и телефон.

(2) Председателят на съвета или ръководителят на административното звено, определено за управляващ орган на съответната програма, или определено от тях лице/звено води публичен регистър на организациите, заявили интерес към работата на консултативния съвет или мониторингов комитет, който е свободно достъпен чрез интернет страницата на:

1. съответната институция председателстваща съветът и чрез портала за консултативните съвети (<http://saveti.government.bg>);

2. управляващият орган на съответната оперативна програма и чрез единния информационен портал за обща информация за изпълнението и управлението на ЕСИФ (www.eufunds.bg).

Чл. 4. (1) Основни принципи в процедурите за избор на представители на ЮЛНЦ за членове на консултативни съвети или комитети за наблюдение:

1. върховенство на обществения интерес;
2. съответствие с целите на консултативният съвет или комитета за наблюдение и съобразно вътрешните им правила и процедури;
3. основните заинтересовани страни е необходимо да бъдат идентифицирани и проведена процедура на избор на възможно най-ранен етап от процеса на планиране и програмиране на публичните политики и програми в сферата на конкурентоспособността и иновациите;
4. избраните партньори следва да бъдат най-представителните за съответните заинтересовани страни;
5. публичност и прозрачност на всички етапи от процедурата за избор;
6. равнопоставеност на всички организации в процедурата за избор;
7. предварително обявяване на сферите на дейност и интереси на гражданските организации и на кандидатите за участници в консултативните съвети и комитетите за наблюдение;
8. при изборът е необходимо да се вземат предвид различията между политиките и споразуменията и програмите за партньорство;
9. недопускане на свързаност между организации включени в състава на един и същ съвет или комитет.
10. осигуряване на обратна връзка към заинтересованите участници относно резултатите от процедурите за избор;
11. броят на членовете от страна на гражданското общество вкл. социално икономическите партньори и бизнеса следва да бъде съотносим с броя на местата, определени за представители на държавата в различните консултативни съвети и комитети за наблюдение.

Чл. 5. При обновяване на състава на консултативните съвети и комитетите за наблюдение в заповедите за сформирането им се определят един основен член и до трима представители за резервни членове.

Раздел II. Критерии за избор

Чл. 6. Лицата, определени като представители на ЮЛНЦ в консултативните съвети и комитети за наблюдение следва да отговарят на изискванията, определени в акта за създаване на съответния орган или правилника за дейността му, а ако такива не са предвидени – на предвидените в този раздел критерии.

Чл. 7. (1) Организациите заявяващи интерес за участие в процедурите за избор следва да:

1. са регистрирани по Закона за юридическите лица с нестопанска цел за осъществяване на дейности в обществена полза;

2. да спазват изискванията на Закона за юридическите лица с нестопанска цел;
3. нямат задължения към държавата или към общината по седалище на организацията, установени с влязъл в сила акт на компетентен орган;
4. да са регистрирани в обществена полза най-малко две години преди подаване на заявление за участие в процедурата по избор;
5. да са действащи и активно изпълняващи целите си най-малко две години към момента за подаване на заявлението за участие;
6. да имат опит в разработването, изпълнението, мониторинга или оценката на стратегии, програми или политики, както и на Националната стратегическа референтна рамка, Споразумението за партньорство, програми или проекти, съфинансирани със средства от Европейския съюз.

(2) С оглед отчитане различията между политиките и споразуменията и програмите за партньорство, председателят на съвета или ръководителят на административното звено, определено за управляващ орган на съответната програма, мотивирано може да определи допълнителни критерии за избор по ал. 1, изброени не изчерпателно, както следва:

1. участие в мрежи на граждански организации и/или в международни организации;
2. утвърден опит в комуникацията и/или защита, и/или изразяването на интересите на физически и/или юридически лица, регулирането на чиято дейност е включено в обхвата на компетентност на съответния консултативен съвет или комитет за наблюдение;

(3) ЮЛНЦ по ал. 1 не могат да членуват в представителните на национално равнище организации на работодателите и на работниците и служителите, признати от Министерския съвет по реда на Кодекса на труда, както и в национално представителните организации на и за хората с увреждания, признати от Министерския съвет.

Чл. 8. (1) ЮЛНЦ, проявяващи интерес за участие в процедура за определяне на членове на съвети или комитети, на етапа на кандидатстване представят:

1. писменото заявление по образец одобрено от председателя на съответният съвет или от заместник министър-председателя относно съставите на комитета по наблюдение на Споразумението за партньорство и комитетите по наблюдение на оперативните програми в което следва да обосноват до колко се определят като значително повлияни или засегнати от прилагането на дадената политика или програма;
2. решение за първоначална съдебна регистрация и удостоверение за актуално състояние;
3. уставни цели и дейности на организацията, както и тяхното съответствие с предмета на дейността на съответния консултативен съвет или комитет за наблюдение;
4. мотивационно писмо - свободна форма;
5. доказателства относно капацитетът на организацията, включващ:

а) списък с описание на изпълняваните проекти, програми и/или дейности относно опитът им в разработването, изпълнението, мониторинга или оценката на стратегии,

програми или политики, както и на Националната стратегическа референтна рамка, Споразумението за партньорство, програми или проекти, съфинансирани със средства от Европейския съюз, както и документи, доказващи изпълнението им;

б) наличен човешки капитал;

6. декларация за обстоятелствата че представляваното от кандидата юридическо лице е действащо и активно осъществяващо целите си не по-малко от две години към момента на подаване на заявлението и не членува в представителните на национално равнище организации на работодателите и на работниците и служителите, признати от Министерския съвет по реда на Кодекса на труда, както и в национално представителните организации на и за хората с увреждания, признати от Министерския съвет

7. друга информация, предвид различията между политиките и споразуменията и програмите за партньорство определи от председателя на съответният съвет.

Чл. 9. (1) Определеният основен член, както и резервните членове, представители на ЮЛНЦ, трябва да отговаря на следните условия:

1. да не е осъждан за престъпление с влязла в сила присъда, освен ако е реабилитиран;

2. да има доказан минимум 2 години опит в сферата на дейност на лицата, за чийто представител е номиниран;

3. да има опит в разработването/изпълнението/мониторинга или оценката на Националната стратегическа референтна рамка/Споразумението за партньорство/програми или проекти, финансирани със средства от Европейския съюз;

4. да е служител или да е член на върховен орган или на управителен орган на ЮЛНЦ кандидат.

(2) Съответствието с изискванията по ал. 1 на етап на заявяване на интерес за участие в процедурата за избор се удостоверява с декларация.

(3) След избирането на лицето за основен или резервен член, лицето не се включва поименно в заповедта за член на съвета или комитета и не може да участва в заседания и вземане на решения докато не представи пред председателят на съвета или комитета документи доказващи обстоятелствата декларирани на етапа на заявяване на интерес за включване в процедурата за избор.

Раздел III. Процедура за избор

Чл. 10. За определяне на представители на ЮЛНЦ в състава на консултативен съвет или комитет за наблюдение се провежда публична процедура, включваща:

1. откриване на процедура за избор;

2. заявяване на интерес от страна на ЮЛНЦ;

3. определяне на ЮЛНЦ, които отговарят на критериите за избор заложи в процедурата;

4. определяне на един основен и до три резервни члена на представители на ЮЛНЦ за всяка една от откритите позиции;

5. издаване/приемане на акт за включване на представителя/ите на ЮЛНЦ в консултативните съвети и мониторинговите комитети.

Чл. 11. (1) Поканата за заявяване на интерес се публикува едновременно на интернет страницата на институция председателстваща съответният съвет и чрез портала за консултативните съвети (<http://saveti.government.bg>) или на управляващият орган на съответната оперативна програма и чрез единния информационен портал за обща информация за изпълнението и управлението на ЕСИФ (www.eufunds.bg).

(2) Поканата по ал. 1 съдържа най-малко:

1. наименование на консултативния съвет или комитет за наблюдение, неговите цели и области на компетентност;

2. информация за състава, включително предвидения групи и численост на представители на ЮЛНЦ;

3. критериите за избор на ЮЛНЦ;

4. изисквания към представителя/ите на ЮЛНЦ;

5. форма на писмено заявление и декларации;

6. сроковете за провеждане на процедурата;

7. етапи на процедурата за избор;

8. адрес за подаване на писмените заявления за участие, както и електронен адрес за подаване на заявления за участие по електронен път;

9. начин за получаване на обратна информация относно провеждането на процедурата.

(3) Срокът за заявяване на интерес от ЮЛНЦ не може да бъде по-кратък от 15 работни дни от датата на публикуване на поканата.

Чл. 12. Отговорните за процедурата по избор звена е препоръчително освен публикуването на поканата съгласно чл.11 ал. (1), да използват и допълнителни информационни канали и форми за комуникация за популяризиране на процедурата за избор като:

1. организиране на пресконференции;

2. организиране на срещи със заинтересовани страни;

3. изпращане на писма/имейли за уведомяване на заявителите интерес за работата на съвета/комитета;

4. разпространение на информация чрез социалните мрежи и информационни портали;

5. разпространение на информация чрез информационни табла, ако разполагат с такива;

Чл. 13. (1) В срок до 10 работни дни след изтичането на срока по чл. 11, ал. 3 председателят на съвета или комитета за наблюдение определя ЮЛНЦ, които отговарят на определените критерии.

(2) В рамките на срока по ал.1 ЮЛНЦ се уведомяват писмено за резултата от процедурата.

(3) ЮЛНЦ, за които е установено, че не отговарят на определените критерии могат, в срок до 2 работни дни от уведомяването да направят своите възражения до председателят на съвета или комитетът за наблюдение.

(4) След разглеждане на възраженията се изготвя окончателен списък на ЮЛНЦ, които отговарят на определените критерии, съгласно целта и областите на компетентност на консултативния съвет и комитетът за наблюдение. Списъкът се публикува по реда на чл. 11, ал. 1.

(5) Председателят на съвета или на комитета за наблюдение уведомява писмено ЮЛНЦ по ал. 4 в рамките на срока по ал.1 като отправя покана за излъчване на представител/и в консултативния съвет или комитет за наблюдение.

(6) Срокът за излъчване на представител/и по ал. 5, не може да бъде по-малък от 15 работни дни.

Чл. 14. (1) ЮЛНЦ по чл. 13, ал. 4 съвместно определят процедура за излъчване на представител/и в консултативния съвет или комитет за наблюдение.

(2) Процедурата по ал. 1 следва да бъде в съответствие с принципите по чл. 4 и да включва, най-малко:

1. ред и условия за номиниране на кандидати за представител/и в консултативния съвет или комитет за наблюдение за съответната група организации;

2. ред и условия за избор на представител/и в консултативния съвет или комитет за наблюдение.

(3) Процедурата по ал. 2 следва да бъде представена за информация на председателя на консултативния съвет или комитет за наблюдение, който може да поиска обоснована промяна на процедурата преди нейното прилагане, на основание принципите по чл. 4.

(4) Излъчването на представител/и на ЮЛНЦ в консултативния съвет или комитет за наблюдение се осъществява в съответствие с определената процедура и се протоколира от официално номиниран представител на председателя на консултативния съвет или комитет за наблюдение без право на глас.

(5) Протоколът за излъчването на представител/и на ЮЛНЦ следва да съдържа описание на начина прилагане на определената процедура, участниците, предложените кандидати за всяка група организации по отделно, резултатите от процедурата и името/имената за излъчените основни и резервни членове за всяка една група по отделно. Протоколът се подписва от всички представители на ЮЛНЦ присъствали на заседанието за избор.

(6) Протоколът по ал. 5 се представя на председателя на консултативния съвет или комитет за наблюдение и се публикува по реда на чл. 11 ал. 1. Към протокола се прилагат и автобиография на определения/ите представител/и на ЮЛНЦ.

Чл. 15. (1) Въз основа на решението на съвета на ЮЛНЦ и протоколът за избор съгласно чл. 14, ал. 5, определените представител/и на ЮЛНЦ се включват поименно в заповедите за съставяне на съответният консултативен съвет или комитет за наблюдение.

(2) Актът по ал. 1 се публикува на интернет страницата на съответната администрация и на портала за консултативните съвети (<http://saveti.government.bg>) или съответно на управляващият орган на съответната оперативна програма и на единния информационен портал за обща информация за изпълнението и управлението на ЕСИФ (www.eufunds.bg).

Чл. 16. В случай, че в срока по чл. 11, ал. 3 нито една от организациите по дадена група, подали заявление за участие, не отговаря на критериите за избор, председателят на консултативния съвет или комитет за наблюдение обявяват втора процедура за избор на представители на съответната група организации в тримесечен срок съгласно разпоредбите на чл. 11.

Чл. 17. В случай, че в срока по чл. 11, ал. 3 за някоя от групите организации няма нито едно ЮЛНЦ, подало заявление за участие, председателят на консултативния съвет или комитет за наблюдение обявяват втора процедура за избор на представители на съответната група организации но не по-рано от една от година след провеждането на първата процедура за избор съгласно разпоредбите на чл. 11.

Чл. 18. (1) Представител на ЮЛНЦ по чл. 13, ал. 4 може да прекрати участието си в консултативния съвет или комитет за наблюдение по собствено желание.

(2) ЮЛНЦ по чл. 13, ал. 4 могат да оттеглят свой представител в консултативен съвет или комитет за наблюдение по реда, по който той е излъчен.

(3) Председателят на консултативен съвет или комитет за наблюдение може да поиска от ЮЛНЦ по чл. 13, ал. 4 да оттеглят свой представител, когато същият без уважителни причини, не е участвал в повече от две поредни заседания на съвета или комитете за наблюдение, както и когато е констатирано нарушение на правилата и противоречие с вътрешните правила за работа или кодекса на поведение.

(4) В случаите по ал. 1-3 ЮЛНЦ по чл. 13, ал. 4 съгласуват с председателя на консултативния съвет или комитет за наблюдение процедурата за определяне на друг представител в консултативния съвет или комитет за наблюдение.

Раздел IV. Регистър на организациите, заявили интерес към дейността на консултативни съвет или комитет за наблюдение

Чл. 19. (1) На интернет страницата на съответната администрация и на портала за консултативните съвети (<http://saveti.government.bg>) или съответно на управляващият орган на съответната оперативна програма и на единния информационен портал за обща информация за изпълнението и управлението на ЕСИФ (www.eufunds.bg) се създава регистър на организациите, заявили интерес към дейността на конкретния консултативни съвет или комитет за наблюдение, в който се вписват всички желаещи организации.

(2) Включените в Регистъра по ал. 1 организации получават по електронна поща информация за дневния ред на заседанията на консултативните съвет или комитет за наблюдение, към чиято дейност са заявили интерес.

Допълнителна разпоредба

§ 1. По смисъла на тези правила:

1. "Консултативен съвет" е съвет по смисъла на чл. 21, чл. 45, ал. 2, чл. 47, ал. 8 и чл. 54, ал. 8 от Закона за администрацията, както и други аналогични органи, създадени със специален закон, в чийто състав е предвидено участие на неправителствени организации, имащи отношение към дейността на съответния съвет, включително обществените съвети, създадени към орган на изпълнителната власт.

2. "Комитети за наблюдение" са:

а) Комитетът за наблюдение на ОП „Иновации и конкурентоспособност“ 2014-2020 г. и на ОП „Инициатива за МСП“ 2014-2020 г. е създаден на основание чл. 10 от ПМС № 79/10.04.2014 г. за създаване на комитети за наблюдение на Споразумението за партньорство на Република България и на програмите, съфинансирани от Европейските структурни и инвестиционни фондове за програмен период 2014-2020 г., в съответствие с разпоредбите на чл. 47 – чл. 49, чл. 110, чл. 125 от Регламент (ЕС) № 1303/2013 г. на Европейския парламент и на Съвета и в съответствие с Делегиран Регламент (ЕС) № 240/2014 на Комисията.

б) Комитетът за наблюдение на Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“ 2014-2020 г. (ОП НОИР) създаден на основание Закона за администрацията и Постановление № 79 от 10 април 2014 г. на Министерски съвет за създаване на комитети за наблюдение на Споразумението за партньорство на Република България и на програмите, съфинансирани от Европейските структурни и инвестиционни фондове, за програмен период 2014-2020 г.

3. "Свързани лица" са:

а) лицата, в чийто управителен орган участва едно и също юридическо или физическо лице;

б) лицата, в чийто върховен орган участва едно и също юридическо или физическо лице, което може да наложи или възпрепятства вземането на решения;

в) лицата, едното от които притежава пряко или косвено или по силата на споразумение с друго лице повече от половината от гласовете във върховния орган на друго лице;

г) лицата, едното от които има възможност да определя пряко или непряко повече от половината от членовете на управителния или върховния орган на друго лице;

д) лицата, едното от които може по друг начин да упражнява решаващо влияние върху вземането на решения във връзка с дейността на юридическото лице.

Препоръка № 2: Предложение за създаване на нов инструмент с участие на партньорите по подготовка на проекто-документите (условията за кандидатстване и изпълнение) по процедурите за безвъзмездна финансова помощ в сферата на конкурентоспособността и иновациите

Неприложимост на под-комитетите към Комитетите за наблюдение като партньорски формат за подготовка на проектите на документите по процедурите за безвъзмездна финансова помощ

Съгласно чл. 14, от ПМС 79/2014, КН на програма могат да създават при необходимост постоянни и временни подкомитети по специфични и текущи въпроси. Възможността за създаване на такива подкомитети, техният състав, отговорности и задачи се уреждат във вътрешните правила за работа на всеки КН. Съгласно чл. 14, ал. 2 от ЗУСЕСИФ, комитетите одобряват по предложение на ръководителя на УО на съответната програма методологията и критериите, използвани за подбор на операции. Тъй като „одобряването“ на тази „методология и критерии“ от комитета за наблюдение е в крайна сметка официална стъпка в процеса на изпълнение на оперативните програми, спрямо членството и работата на комитетите за наблюдение се прилагат правилата за избягване на конфликт на интереси. Което в частност, означава, че членовете на комитета за наблюдение, които имат пряк или косвен интерес от съответната схема за безвъзмездна помощ, следва да се въздържат от участие в работата на комитета за наблюдение по тази схема, изразяващо се в пълно неучастие в обсъжданията и гласуванията по нея. Тъй като членовете на комитетите за наблюдение, излъчени от социално-икономическите партньори, работодателските организации, браншовите съюзи и асоциации, и други подобни организации са излъчени в комитета за наблюдение именно като представители на заинтересовани лица, очевидно е, че те не би следвало да участват в подготовката и приемането на детайлните документите за кандидатстване по поканите за представяне на предложения.

По тази причина под-комитетите за комитетите за наблюдение не са подходящ партньорски формат (инструмент) за подготовка за поканите за представяне на предложения.

В тази връзка считаме, че най-подходящ механизъм за пряко гражданско участие, при която се отчитат интересите и нуждите на заинтересованите страни при изпълнението на публичните програми е използването на специално създадени **съвместни работни групи по разработване на проекто-документите по схемите за безвъзмездна помощ**. Възможността за това е изрично регламентирана в чл. 5, пар. 3, буква „г“ от Регламент (ЕС) № 1303/2013 и чл. 12 и 13 от в Европейският кодекс на поведение за партньорство, приет с Делегирания регламент (ЕС) № 240/2014, като същият се прилага в анализирания добри европейски практики.

Приложно поле

Предложеният механизъм за партньорство следва да има приложение при подготовката на процедурите за подбор на проекти. При процедурите за директно предоставяне на БФП на конкретни бенефициенти, формата на работните групи може да не е подходяща в пълна степен, като прилагането и следва да е въз основа на

собствено решение на УО или при необходимост, според спецификата на проектите за подпомагане на конкретните бенефициенти.

Считаме, че предложението за създаване на работни групи от заинтересовани страни е най-подходящата форма на партньорство на етап програмиране, с оглед спазване принципите на партньорство и получаване на обратна връзка от заинтересованите страни в най-ранна фаза от етапа на програмиране на дадена схема за подпомагане, избягвайки също така формалният характер на публичните обсъждания на финален етап, преди обявяване на поканите за подбор на проекти от УО.

Смятаме за най-подходящо, а и към настоящият момент вече част от УО го прилагат на практика, след приключване на публичното обсъждане, „екстрактът“ на документите изложен в методологията и критериите за подбор на операции в едно с пълният набор от документи да се внасят в КН за съгласуване и одобрение.

Състав и процедура за формиране

Членове на работната група, могат да бъдат избрани чрез нарочна процедура от препоръчания за създаване публичен регистър на организациите, заявили интерес към работата на съответната програма, съгласно предложението за *Методика за идентификация на заинтересованите страни при прилагане принципа на партньорство в процеса на планиране и програмиране, изпълнение, мониторинг и оценка на публичните политики и програми в сферата на конкурентоспособността и иновациите*. Не е изключено в работните групи да бъдат поканени и да присъстват, официални членове на КН. Те обаче, не могат да бъдат в качеството си на членове на КН, а само и единствено в качеството си на експерти и допълнителен източник на информацията относно нуждите и потребностите на целевите групи бенефициенти.

Считаме, че е най-подходящо работните групи да включват представители от администрацията на съответния УО, специализираната администрация в сфера на компетенция на дадената схема за подпомагане (като например: дирекция „Насърчителни мерки и проекти“ и дирекция „Икономическа политика“ в рамките на МИ), по тяхно усмотрение по един представител на социално-икономическите партньори, представители на КН и представители на заинтересованите страни, чрез нарочна затворена процедура в рамките на препоръчанията за създаване публичен регистър на организациите, заявили интерес към работата на съответната програма, както и външни за УО и администрацията експерти със съответните задълбочени познания и компетенции в сферата на обсъжданата и предстояща да стартиране схема за подпомагане.

Поканата за формиране на работна група, следва да бъдат публично оповестена (качена на страницата на съответният административен орган със срок на заявяване на интерес). Като конкретният състав на работна група следва да се определи с решение на ръководителя на УО. Поканата както и заповедта за формирането ѝ, следва да съдържа целта, обхвата на темите за обсъждане и очакваният резултат от нея. След формирането на работната група, следва да се приложат подготвените предварително материали от страна на УО и да се предостави разумен срок за преглед и вътрешно за поканените организации време за обсъждане на документите преди да се свика провеждане на заседание на работната група. Да се дадат детайли за проведени

конференции и дискусии по темата, ако има проведени такива, както и връзки към свързани документи. Изключително важно е да се опишат и стъпките в консултативния процес, за да може участниците в процеса да знаят какво да очакват от процеса на консултиране.

Осигуряване на публичност

УО като инициатор и организатор на работните срещи, следва да води протоколи на проведените заседания и обсъждания, които по ясен и категоричен начин за установят съдържанието на обсъжданите въпроси, присъствен списък и към коя организация принадлежат представителите на срещата. Протоколът от срещите както и присъственият списък придружен с обратна връзка относно направени и приети предложения от страна на УО, както и направени но отхвърлени предложение със съответните аргументи следва да бъдат качвани на интернет страницата на съответният административен орган с цел публичност на процеса на консултация.

С оглед публичност на етапа на програмиране, защита на публичният интерес, както и интересът на всички заинтересовани страни не взели участие в работните групи, предлагаме (в промяната на ЗУСЕСИФ) протоколът от заседанието на работната група, включително списъчен състав, **както и направени и приети предложения от страна на УО, както и направени но отхвърлени от УО предложение със съответните аргументи** да бъдат публикуват на интернет страницата на съответната програма и в ИСУН в едно с пълният пакет документи за публично обсъждане на схемата за подпомагане. Така в пълна степен ще се отчете фактът че най-пълно са отчетени мнението и интересите на заинтересованите страни чрез предложенията които са били дискутирани, приети или отхвърлени, и ще направи процесът по публичното им обсъждане много по-съществен и пълноценен, като се отчете, че някои възможни решения вече са били предложени в работната група, обсъдени и аргументирано неприети, поради ограничение, изложено подробно в становището на УО в протоколът от заседанията на работната група.

С въвеждане на механизма на работните групи, в които да се работи съвместно с администрацията на УО по подготовката на документацията по процедурите за подбор на проекти, в т.ч. по методологията и детайлните критериите за подбор на операции, по никакъв начин не се накърняват интересите и правата на УО за самостоятелно вземане на решение относно крайният вариант на документите за кандидатстване които ще бъдат публикувани при стартиране на схемата за подпомагане.

Създаването на такива работни групи ще даде действителна възможност на заинтересованите страни реално да вземат участие в процеса на подготовка на методологията и критериите за подбор на операции по оперативните програми, а и въз основа на пълният набор от документи стоящ зад „методологията и критериите за подбор на операции“ КН да вземе информирано решение за тяхното съгласувани и одобрение. Тази практика би била в пълно съответствие с чл. 110, пар. 1(а) от Регламент (ЕС) № 1303/2013, който **възлага на КН изключителна компетентност за определянето на критериите за подбор на операции.**

С оглед на факта, че това не е форма на работа на КН, то е наложителна промяна само във вътрешните процедурни правила за работа на съответният УО и в тази връзка не препоръчваме конкретна нормативна промяна, с изключение на гореизложеното

предложението за допълване на чл.26 от ЗУСЕСИФ с нова ал. 5, даваща основание на УО за сформирание на работни групи за обсъждане на проекто-документите по конкретна схема за подпомагане.

Ползи

Считаме, че въвеждането на предлагания консултативен механизъм е в полза на всички участници в процеса на изпълнение на оперативните програми, като ще допринесе съществено за следното:

- Схемите за безвъзмездна помощ ще бъдат програмирани в максимално съответствие с **реалните потребности и приоритети на целевите групи бенефициенти**, което ще допринесе за по-доброто изпълнение на съответните публични политики.

Консултативният механизъм на оперативно ниво ще осигури автентична обратна информация за реалните проблеми и приоритетни потребности на целевите групи бенефициенти, които ще даде възможност за адекватно формулиране на параметрите на грантовите схеми в съответствие с тези потребности. Това ще обезпечи повече и по-качествени проекти, което ще допринесе за ефективно и ефикасно изпълнение на публичните политики.

- **Ще бъдат формулирани адекватни и ясни критерии за оценяване и подбор на проектите.**

Чрез консултативния механизъм представителите на целевите групи бенефициенти и и други заинтересовани страни, които познават в детайли спецификата на финансираните дейности и особеностите на целевите групи, ще допринесат за формулирането на ясни критерии за оценяване и подбор на проектите, които да са адекватни не само на целите на публичните политики, но и на особеностите на целевите групи бенефициенти.

- **Ще бъдат възприети опростени и прозрачни процедури по кандидатстване, изпълнение и отчитане на проектите.**

Чрез предложени консултативен механизъм ще е възможно, в пряк диалог между администрацията и преките участници в процеса на усвояване на средствата, процедурите за кандидатстване, изпълнение и отчитане на проектите да бъдат значително опростени и направени по-прозрачни, в интерес на срочното и ефективно усвояване на средствата в обща полза на всички участници в процеса.

Като цяло, консултативният механизъм ще създаде възможност за постигане на максимална **прозрачност** и **синергия** между всички участниците в процеса на усвояване на средствата.

Предложение за нормативна регламентация

Отправяме предложение възможността за създаване на такъв тип работни групи да бъде изрично регламентирана чрез допълнение на ЗУСЕСИФ, и по-специално чрез създаване на нова ал.5 в чл. 26 от ЗУСЕСИФ (като досегашните ал. 5 – 9 станат съответно ал. 6 – 10), със следното съдържание:

„(5) Преди публикуването им обществено обсъждане по ал. 4, при процедура чрез подбор по решение на управляващия орган проектите на документи по ал. 1 могат да бъдат обсъдени в съвместна работна група, включваща служители на управляващия орган и на други звена в администрацията, както и представители на целевите групи потенциални кандидати/бенефициенти и други заинтересовани страни. Съставът на работната група се определя от управляващия орган съгласно предварително публикувана от него методика. Управляващият орган осигурява на членовете на работната група възможност за запознаване с проекто-документите, който не може да бъде по-кратък от една седмица. Работната група обсъжда проектите по документи по ал. 1 на едно или повече свои заседания. Протокол от заседанието на работната група, включително списъчният ѝ състав и присъствалите членове, проведените обсъждания, вкл. направените предложения, приети или отхвърлени от страна на управляващия орган със съответните аргументи, се публикуват на интернет страницата на съответната програма и в ИСУН едновременно с документите по ал. 4”.